

# DOMOLJUB

## Glasilo Jugoslovanske Kmetске Zveze z mesečno prilogo „Občinska uprava“.

Izhaja vsako sredo ob 5. uri zjutraj. — Cena ma je 12 Din. za pol leta.  
Za inozemstvo 26 Din. za pol leta.  
Posamezne številke se prodajajo po 1 Din.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica — Naročnina, reklamacije in inserati pa: Upravništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

### Zagrebski protokol.

Znano je, kako je srbska radikalna stranka, katero vodi Pašić, takoj po volitvah pokazala dobro voljo, da se med Slovenci in Hrvatji na eni strani in Srbi na drugi strani doseže sporazum, s čemer bi Slovenci dosegli avtonomijo.

Toda Slovenci in Hrvatje, ki dobro poznajo vrednost belgrajskih obljub in danih besed, so zahtevali od radikalov, naj najprvo v dejanju pokažejo dobro voljo, da resno mislijo na sporazum, potem šele bo mogoče govoriti z njimi, potem šele bomo stopili skupaj magari v vlado in se tam najprvo pogovorili, kako naj se izpremeni ustava in kaj naj dobijo Hrvatje in Slovenci.

Radikali so rekli, da hočejo to dobro voljo tudi v dejanju pokazati in so zato došli v Zagreb, da poizvedo, kako naj pokažejo to dobro voljo.

Zastopniki Slovencev in Hrvatov so v Zagrebu za dokaz dobre volje zahtevali samo take reči, ki se v urejeni državi samoočebni razumejo, odpravo najhujših krivic in korupcije, ki jo je uvedla v upravo prejšnja koalicija. Te zahteve so samo take, katere mora vsaka vlada sama po sebi brez kakšnega opomina ali celo pogodbe izpolniti, ker se osramoti pred celim svetom, če so v državi razmere, ki tem zahtevam nasprotujejo. Za zgled povemo samo tole: Hrvatje so med drugim zahtevali, naj vlada pritiska na železniško upravo, naj vendar že enkrat naloži in prepelje tiste vagone žita, ki so ga brezplačno dali in zbrali hrvatski kmetje za stradajoče ljudi v Bosni, Hercegovini in Dalmaciji. Žito stoji na kolodvorih ter gnije, ljudje stradajo, a železniška uprava neče prevzeti žita. Hrvatje so rekli, da tudi prevoz plačajo, vlada naj skrbi, da se žito res prepelje, ker ga kmetje sami ne morejo.

Take in podobne so bile torej zahteve Slovencev in Hrvatov v Zagrebu.

Radikali so rekli, da je to vendar samoočebni umljivo, da se te zahteve izvršijo in če ni treba nič drugače pokazati dobre volje, bo to kmalu izvršeno.

In so podpisali pogodbo: v imenu Srbov predsednik radikalne stranke Marko Gjurčić in tajnik dr. Janić.

Radikali niso drugega zahtevali, kot la se jim omogoči sestava samoradikalne vlade, ki edina bo mogla te zahteve izvršiti, ker demokratije (liberalci) nečejo o zahtevah Slovencev in Hrvatov sploh nič slišati.

Slovenci so nato iztisnili liberalce, da niso mogli iti v vlado in nato so čakali — sicer v najstrožji opoziciji proti vladi — kdaj bo radikalna stranka začela izvajati podpisano dano besedo. Čakali so in se medtem ljuto borili proti raznim krivičnim zakonom, ki jih je vlada stavila na dnevni red (proti davkom, naknadnim kreditom itd.).

Naposled pa je bilo iz govorjenja ministrskega predsednika Pašića in iz dejstva, da je vlada začela Hrvatse s silo preganjati, razvidno, da je radikalna stranka zopet enkrat kršila pisano pogodbo in tako pljunila na lastno čast.

Res je, da ne manjka v radikalnem klubu moč, ki se sramujejo tega nečastnega postopanja (n. pr. Ljuba Jovanović), toda zaenkrat je Pašić bog, pred katerim mora klečati in moliti vesoljna Srbija.

Hrvatje in Slovenci so nato sklenili, da se zagrebski protokol objavi in se tako sramota radikalne stranke postavi vsej evropski javnosti na ogled. Evropa sicer že dobro pozna balkanske manire srbskih radikalnih državnikov, to jim bo pa služilo za dokaz, da se v svoji sodbi niso motili.

Zopet in zopet pa moramo podčrtati, kakšno hudobijo so izvršili liberalni in samostojni poslanci nad slovenskim narodom, ko so glasovali za ustavo, ki daje vso moč in vse pravice v roke srbskim strankam, dočim je ostala Sloveniji in Hrvatski edina pravica plačevati zase, za Srbijo in belgrajsko žlahto.

Te moči in teh pravic, za katere so glasovali samostojnejši in liberalci, se Srbi sedaj tako drže, da jih ni mogoče toliko časa iztrgati, dokler sami ne bodo sprevideli, da tako ne more iti. Zato pa je edina naša pot: vztrajati in ne odnehati od zahteve po avtonomiji, zakaj nemogoče je, da bi tudi Srbi tako nezadovoljnost in vpitje po avtonomiji vedno vzdržali. Kakor hitro pa se za trenotek uklonimo, kako to delajo samostojnejši in liberalci, smo za vedno izgubljeni: slekli nas bodo do nagega. Zato naj vsi naši ljudje, če želijo slovenskemu ljudstvu vsaj v bodočnosti boljših časov, z vso silo nasto-

pajo proti liberalnim in samostojnim agitatorjem, ki bodo dobro plačani, če se jim posreči ukloniti slovenski tilnik pod vele-srbski jarm.

### Radićeva politika.

Kmet je imel lep, obširen in nezadolžen grunt. Sinovi in hčere so pridno pomagali pri obdelovanju, ker so se zavedali, da s tem delajo zase in svojo bodočnost. Pa gre kmet in proda grunt za sramotno nizko ceno brezvestnemu tujcu, kateremu so sinovi in hčere morali služiti za hišpce in dekle, na gruntu pa je gospodaril takó, da je bil v nekaj letih uničen, sinovi in hčere pa so šli po svetu s trebuhom za kruhom.

Kaj je zaslužil ta kmet? Ječo ali pavislice.

Tak lep, obširen in nezadolžen grunt je bila Slovenija. Pa je gospodar — samostojnejši in liberalci — prodal ta grunt za Judežovo ceno belgrajskemu čifutu, ki svinjsko gospodari na tem gruntu in bodo morali polagoma lastni sinovi z domače zemlje po svetu s trebuhom za kruhom.

Hudobija, ki so jo storili samostojnejši in liberalci nad slovenskim gruntom, ko so glasovali za centralizem, se kaže vsak dan v hujši in groznejši obliki.

Velesrbski čifuti v Belgradu ne izpuštijo plena iz rok, ker jim dobro nese.

Naši poslanci v Belgradu se nad vse junaško bore, ko vsak dan vpijejo belgrajskim čifutom, da nam je bil slovenski grunt po krivici ukraden in da ne odnehamo prej, dokler ga ne dobimo nazaj. Toda krempulji, katerim so samostojnejši in liberalci Slovenijo izročili, dobro in trdno drže.

Naši poslanci so s svojim neumornim delom po raznih odborih narodne skupščine marsikateri krempelj znatno odbili, da ni pregloboko in preboleče zadrli v slovensko meso.

Njihova navzočnost v Belgradu je zato iz dvojnega ozira zelo potrebna: 1. neprestano poudarjajo potrebo avtonomije in s tem delajo med treznimi Srbi uspešno propagando za avtonomijo in 2. najhujše krivice proti Slovincem zabranijo.

Zavedati pa se moramo vedno, da sedi v narodni skupščini brez Radićevcev 243

poslancev in jih je od teh samo 24 iz Jugoslovskega kluba.

Iz povedanega se jasno razvidi pogubnost Radićeve taktike.

Ko bi bil Radić v Belgradu, bi bila opozicija tako močna, da bi vlada s svojimi krivičnimi zakoni proti Sloveniji in Hrvatski ne mogla uspeti. Že 24 poslancev Jugoslovskega kluba dela radikalom take preglavice in neprijetnosti, da venomer meledujejo naše poslance, naj vendar vstopijo v vlado za ceno — par oglodanih kosti. Z Radićevimi poslanci v Belgradu bi vladno delo v narodni skupščini tako zastalo, da bi vlada bila prisiljena iskati sporazum in dati Slovencem in Hrvatom v polni meri, kar jim gre. Tako pa so radikali neskončno veseli, da jih ni.

Kako malo pomenja 70 Radićevih poslancev doma, se vidi iz fege, da si radikali upajo Radićeve shode prepovedovati in mu groziti s silo. Da pa morajo hrvatski kmetje kljub Radićevi nepojmljivi taktiki do zadnje pare plačevati davke in da mora zadnji nabornik ob določenem času odriniti k vojakom, je splošno znano. Radikali delajo s Hrvatsko, kar hočejo, ker ni nikogar, ki bi jih branil, dočim se s Slovenijo vendar ne drznejo vsega, kar so namerali, ker ima Slovenija dovolj glasne in vestne čuvaje v Belgradu.

Radić bi kot dober poznavatelj politične zgodovine raznih narodov lahko spoznal, da se abstinencijska politika še ni pri nobenem narodu obnesla. Svoječas so uganjali tako politiko Čehi, pa so končno odnehali, ker so vedno ravno nasprotno dosegli, kar so hoteli, potem so poskušali Mažari, ki so nehali z bridko ponesrečeno revolucijo.

Zakaj se Radić ne uči iz zgodovine?

Zato bi Radić že pred štirimi meseci pametno naredil, ko bi šel v Belgrad in bi tam skupno s Slovenci in muslimani toliko časa tolkel po velesrbskih krempljih, ki so jih liberalci, samostojneži in radikali zabili v slovensko in hrvatsko telo, da bi jih razbili. Danes pa razbijajo po njih samo slovenski poslanci, zato pa stvar le počasi napreduje. Napreduje pa le. Seveda nam pa te škode, ki se je bo med tem časom več zgodilo Sloveniji in Hrvatski radi Radićeve nedelavnosti, ne bo nihče povrnil.

## Slovenskemu ljudstvu!

Na ljubljanskem vseučilišču kot kulturnem središču slovenskega naroda črpa vsako leto nebroj naše mladine strokovno izobrazbo za svoje bodoče poklice. Velika večina teh naših mladih je revnih starišev in bi v tujini sploh ne mogla študirati. V prejšnjih letih je za te skrbela vlada in vzdrževala v Ljubljani vseučiliško kuhinjo. Lansko leto je vlada podporo ukinita. Vsled česar je morala kuhinja s poslovanjem prenehati. Katoliški visokošolci so v tem kritičnem času stopili pred ljudstvo in ga prosili za pomoč. Vedno darežljivi Slovenci jim niso odrekli podpore. Poslali so v Ljubljano živila in denar ter tako omogočili ustanovitev Podpornega društva, ki je nudilo skozi celo leto prehrano

preko 100 akademikom, najrevnejšim zastonj, drugim pa po znižani ceni.

Tudi letos stoji naša akademska omladina pred kočljivim vprašanjem, kako bo v jeseni, ko mora v Ljubljano, da nadaljuje študije. Primorana je ponovno prositi ljubitelje dijaštva pomoči. Naše ljudstvo si je pač v svesti, da so izobraženci, ki bodo izšli iz njegovih vrst in ki bodo poznali težnje kmetijskih in delavskih slojev, nujno potrebni. Skrbeli bodo za občo izobrazbo ter bodo na vseh mestih pač najboljše upoštevali ljudske težnje in potrebe. Na odgovornih mestih mora imeti naš kmet in delavec izobražence, ki poznajo že iz svoje mladosti težave delavnih rok. Imeti moramo ljudi, ki bodo znali braniti in upoštevati ljudske zahteve in pravice.

Visokošolsko dijaštvo se zato obrača na celokupno slovensko javnost, da pripomore po svojih močeh društvu, ki si je nadjalov namen, podpirati revne visokošolce pri njih študiju. Vsem tistim, ki bodo dobili od podpisanega društva še posebne prošnje, polagamo na srce, da se za stvar zavzamejo, vse pa prosimo, da prispevajo

pri nabiranju živil in denarja za naše Podporno društvo. Obračamo se predvsem na velečastite župne urade, dekliške organizacije in vsa naša društva, da organizirajo nabiranje v njih okolišu. Nabrana živila spravite na primeren kraj, odkoder jih bodo naši zaupniki spravili v Ljubljano. Nabiranje se naj po možnosti zaključi koncem septembra.

Vse dopise glede nabiralne akcije je pošiljati na naslov: Dijaško podporno društvo v Ljubljani, Miklošičeva cesta šte. 5. Od tu se dobijo tudi nabiralne pole in polžnice.

Prepričani smo, da se v tem težkem času ne obračamo zastonj na slovensko ljudstvo, ki doslej še nobeni dobri stvari ni odreklo svojih darežljivih rok.

Ljubljana, dne 12. julija 1923.

Pokrovitelja:

Dr. A. B. Jeglič l. r. Dr. A. Karlin l. r.  
škof ljubljanski. škof lavantinski.

Za odbor:

Prof. B. Remec l. r. V. Tratnik, iur. l. r.  
predsednik. tajnik.

## Gospodarski obzornik.

### Električna centrala na Krškem polju.

Krško polje se imenuje ravnina, ki se razteza desno od Save med Krškim in Brežicami tja gori do St. Jerneja. Ime ima to polje po reki Krki, ki se pomika ob Gorjanjih od Novega mesta proti Brežicam. Kakor se Krka pravzaprav leno pomika naprej (padca ima samo 3 m na 39 km daljave), tako pa Sava drvi od Zidanega mosta proti Hrvatski. To savsko brzino hočejo sedaj Zagrebčani (občina) izkoristiti za pridobivanje elektrike. — Naj omenim, da se kot nestrokovnjak ne bom spuščal v strokovno-tehnična vprašanja, ampak bom podal toliko, kolikor mi je mogoče.

Pri Krškem bodo Savo zajezili, tako da bo tja do Rajhenburga kot nekako jezercje. Jez bo visok 5 m. — Od Krškega Sava ne bo tekla po sedanji strugi, ampak po kanalu. Ta kanal bo izkopen od Krškega čez polje proti vasi Zadovinec, mimo vasi — na levo — Brege, odkoder zavije na desno na polje ter pelje mimo Mrtvic, Viher in Skopic do centrale. Tu bo stala hiša s stroji za proizvodnjo elektrike. Samo ti stroji bodo stali nad 100 milijonov. Do tu sem je kanal dolg že čez 9 km in sicer zato, ker ni izpeljan naravnost. V ravnini črti pa zato ni izpeljan, da se dobi na ta način večja sila. Kanal bo narajen kot kako korito, bo betoniran spodaj in ob straneh. Spodaj bo širok 19 metrov, na vrhu pa več. Od centrale dalje pa bo kanal imel spodaj 44 metrov širjave, na vrhu blizu 80 metrov. Tu je potreben širši tok, da se voda hitreje odteka. Od Skopic bo šel kanal — dolg 1 km 700 metrov — levo mimo Krške vasi v Krko pod vasjo. Po sedanji savski strugi bo teklo le nekaj malega vo-

de, tako da tudi splavarji ne bodo mogli naprej drugod kot po kanalu. To pa je za mesto Brežice — zlasti za lesne trgovce in gostilničarje — škoda. Ne da se pomagati! Bo pa Krška vas postala poleg Krškega glavno pristanišče za splave in parobrode. Gotovo je namreč, da bodo v nekaj letih tudi parobrodni vozili po Savi. Železnica je draga in zato je čisto umljivo, da Trboveljska premogokopna družba že misli na to, kako bi premog vozila po vodi, ne po železnici. Brez dvoma bo prišlo do vožnje s parobrodni in takrat se ne bo prevažal samo premog, ampak vse od kraja.

Poglejmo to napravo s stališča prizadetih, to je zlasti onih, katerim bo vzeta zemlja za kanal. Od Krškega do nekako Mrtvic bo šel kanal — dvigajoč se polagoma — nižje od sedanje površine zemlje, torej tako, da bo kopano v zemljo. Ta material, kar ga bodo tu izkopali, bodo navažali niže doli, to je proti centrali, kjer bo nad sedanjo površino 15 m visok nasip. Pri centrali pod Skopicami bo voda padala 15 metrov visoko na turbine v centrali. Kanal bo uničil nad 130 johov (nad 74 ha) zemlje (njiv in travnikov). In to je najhujši udarec za našega kmeta oziroma kmetiča. Omenim, da je to polje zelo gosto naseljeno in da ljudem silno primanjkuje zemlje. Pa si torej lahko mislimo, kako občutno bodo udarjeni oni, katerim bo zemlja vzeta. — Vem, da bo kdo rekel: »Uprite se!« — Deželni vodni zakon iz leta 1872. določa, da se lahko razlasti posestnik, ako ne bi hotel dati svojega sveta za naprave, ki služijo javnemu blagru. V danem slučaju je to in zato so naši ljudje čisto dostojno nastopali napram komisiji, ki je od 11. junija do 23. junija pregledovala ta svet in poslušala želje ljudstva. Stavili so prizadeti posestniki svoje zahteve, med katerimi je tu-

di ta, da naj graditelj (občna mesta Zagreb) kupi drugod svet in naj ga vrne prizadetim. — Druga stvar, ki je življenjskega pomena je pa ta-le: Na celem krškem polju prideš do vode, če zavrtiš nekaj metrov v zemljo (okrog 10 m globoko). Tudi oni kraji, ki leže daleč od Save, tik ob Krki, dobivajo svojo pitno vodo — kot talno vodo — iz Save. — Kaj pa sedaj, ko bo vsa savska voda tekla po betoniranem kanalu? Dokazano in popolnoma dognano še ni, a bržkone, da bo vode v vodnjakih zmanjkalo. Za ta slučaj so pa udeleženci in g. inženir Piletič kot zastopnik za kulturno-tehnične naprave, zahtevali, da naj se skuša dobiti stalna voda s poglobitvijo sedanjih vodnjakov, ali pa, če se to ne bi obneslo, pa da se mora napeljati vodovod po celem polju. Imamo onstran Krke dobrih studencev in tako je tudi to mogoče izpeljati. — Pridemo k tretji velevažni stvari in to je namakanje polja. Vsa ravnina in okolica, po kateri bo šel kanal, dobiva vlago iz Save. To polje je namreč zelo plitko in potrebuje mnogo vlage. Ako ni vsak teden dežja, ne zraste kar nič. Če pa bi bilo vlage, je to polje brez dvoma eno izmed najboljših polj v Sloveniji. Kaj pa bo z namakanjem sedaj, ko bo vsa voda v kanalu, odkoder skozi beton ne bo ušla niti kaplja? Polje bi postalo puščava, brez vsake vrednosti in ljudem bi ne kazalo drugega, kakor kmetije pustiti in se izseliti ali pa se lotiti česa drugega. A česa? Za obrt ni, za industrijo tudi ni pogojev, — morali bi torej stradati in v še večjem številu siliti v Ameriko kot silijo sedaj. Ker je tako, so udeleženci, to je prizadeti posestniki že sami zahtevali od graditelja električno centrale, da jim preskrbi, da bo polje namakano iz kanala umetno. Isto zahtevo je vzdržal tudi g. inženir kot zastopnik kulturno-tehničnih naprav. V načrtu je, da naj bi se od sobote zvečera do ponedeljka jutraj spuščala voda potom kanalov, izpeljanih od glavnega kanala, na polje. Obseg polja, ki ga bo treba namakati, se računi okroglo na 890 jhohov (5000 ha). Računi se, da je treba za vsak hektar v vsaki sekundi 1 liter vode, torej 5000 litrov na sekundo. Sicer pa, če se to ne zgodi, je poljedelstvo tu zatrto.

Graditelju so bile predložene še druge zahteve, n. pr. da se 1. ob vsaki vasi, kjer teče kanal, priredi primerno število napajališč in prostorov za pranje obleke (perišč); 2. da graditelj postavi ob kanalu za vsako ob kanalu ležečih vasi dvoje kopaljšč, eno za moške, eno za ženske; 3. vsem prizadetim se mora napeljati v stanovanja in gospodarska poslopja elektriko in dajati luč brezplačno; 4. dati se jim mora elektrika tudi za pogon raznih strojev oziroma naprav, ki bi si jih prizadeti postavili; 5. poudarili pa so udeleženci v svojih zahtevah, da se ne sme vse moči odvajati, ampak da se mora dati na razpolago za eventualno industrijo, obrt, ki bi nastala na naši zemlji; 6. tudi okoličanom-domačinom mora

Pri trgovcu pazi  
na znamko in vtisnjeno besedilo  
**GAZELA MILO**

graditelj dajati elektrike, kolikor je potrebujejo za luč ali druge svrhe, vsak čas na razpolago prot primernemu plačilu; 7. ker ljudje vedo, da morajo cerkve vzdrževati sami, so si izgovorili, da mora graditelj dati vsem cerkvam v gradbenem območju razsvetljavo zastoj. Poleg teh glavnih zahtev je bilo stavljenih še par manjših — manj pomembnih. — Brez dvoma bo kdo dejal: »Preveč zahtevate! Temu odgovorimo: Pomislite na škodo, ki jo bomo občutili vsestransko, čeprav dosežemo zahteve. Glavno pa je, pomislite: Sava teče po naši zemlji in na naši h tleh se bo proizvajala ogromna množina elektrike. Oni, ki ste blizu n. pr. Završnice, ali Zagradca ali Fall nad Mariborom, boste razumeli, koliko je to, če vam povem, da bomo dosegli 22.000 konjskih sil. Kolika moč! — V poštev pride pa tudi še to-le: Občina Zagreb rabi, če se vse elektrificira, 5000 konjskih sil, a dobili jih bodo tu 22.000, iz česar sledi, da je Zagrebu na ta način zasigurana bodočnost. Trgovina, obrt in industrija se bo tam razvijala, kar se le da. Ker pa hočejo Savo izkoristiti kar le mogoče, se govori, da bodo nad Sevnico napravili tudi centralo, kjer bodo dobivali s tem, da bo voda speljana po 2 km dolgem kanalu, novih 14.000 konjskih sil. Če potem obe centrali zvežejo, imajo 36.000 konjskih sil tu!

Marsikomu se zdi škoda, da bo ta sila šla iz Slovenije ven. Je res, toda če tega načrta ne izvede mesto Zagreb, je vprašanje, kdaj bi ga izvedli mi Slovenci sami. Vse drugo bi še šlo, samo denarja nimamo. Stala bo pa centrala (vse skupaj namreč) na Krškem polju eno milijardo dinarjev ali štiri tisoč milijonov kron. Pa bo bržkone še to premalo. — Bilo bi skoro nespametno protiviti se načrtu, a eno pa pribijemo: Prizadeti je treba pošteno odškodovati in njihove zahteve, ki so vsekakov upravičene, izpolniti. Pokrajinska uprava pa naj čuva interese Slovenijel

## Za bohinjske pašnike.

Poslanca Gostinčar in Brodar sta stavila glede bohinjskih pašnikov vprašanje na ministra za šume in rude. Minister je poslal pismen odgovor, iz katerega posnemamo sledeče:

Vprašanje paše v državnih in versko-zakladnih šumah v Bohinju je predmet posebne skrbi meni poverjenega ministrstva. Ugotavljam, da je pri današnjem uradovanju v tem predmetu osvedočeno polno razumevanje upravičenih interesov tamošnjega ljudstva, katerega najvažnejša panoga gospodarstva je poleg gozdarstva živinoreja.

Znano je, da so te panoge gospodarstva ravno v planinskih krajih, kakor je to slučaj v Bohinju, tesno zvezane in ena od druge odvisne, in je vsako nepravilno negovanje ene od teh panog škodljivo za drugo. Jasno je, da ljudstvo, katero se zanima za pašo in živinorejo, zahteva potrebo paše skoraj brez ozira na gozdove, ker ne pomisli, da gozd čuva in varuje pašo tako, če bi propadli gozdovi v teh krajih, da mora propasti tudi paša.

V polnem razumevanju tega dejstva se vodi gozdna politika v tem predmetu v pravcu kar najracionalnejšega gospodar-

stva tako, da se najde med interesi gozdarstva in paše ona kompromisna pot, katere naj skuša do skrajne mogočnosti zavarovati koristi živinorejstva, obenem pa ne ogroža postoj gozdov, kateri so predpogoj za trajni obstanek paše same.

Ministrstvo je v smislu teh načel pokazalo z dosedanjim postopanjem in odredbami popolno razumevanje važnosti živinoreje. Uvedeno je postopanje za novo ureditev servitutnih pravic skoraj v vseh državnih in versko-zakladnih gozdih teh krajev (dež. zak. od 21. maja 1911, št. 2, drž. zak. od 1. 1912) in kakor se more iz akta razviditi, so svojedobno pri prvi regulaciji teh servitutnih pravic iste popolno in pravično ocenjene in določene.

V gozdih, kjer je vsled zaraščenja in zgoščena paša postala slabša, so puščena nepogozdene površine (frate), katere nudijo prvovrstno pašo in v dovoljni meri nadomestujejo pomanjkljaj paše v starejših postojankah.

Vprav v onih predelih gozdov, ki niso obteženi s servitutami, kjer torej ne obstoji nobena pravica na popašo, je odrejeno, da se gre ljudstvu na roko do skrajne meje, ter da se dopušča povsodi gozdna paša, kjer je le mogoče, proti minimalni odškodnini (tarifni ceni). V preteklih letih suše so odprte ljudstvu šume vprav po pravilni in pravični oceni važnosti živinoreje.

Glavno vprašanje popaše v Bohinju ni v državnih gozdih. Planinski pašniki posameznih občin so zelo zanemarjeni, brez dovoljnega negovanja in brez potrebne uprave. Da bi se vsi planinski pašniki negovali in vzdržavali kakor na »Selski planini« nad Babjim zobom potem bi to vprašanje v Bohinju samo na sebi izginito, število živine pa bi se moglo zvišati. Toda, dokler je večina občinskih planinskih pašnikov pokrita z grmičevjem in mahom, katero zabranjuje rast hranilne trave — dokler se te planine ne očistijo kamenja in ne posejejo s semenom hranilnih bilk — dokler se ne reši vprašanje napajanja in dokler se ne uredi na njih pravilno izkoriščanje paše — dokler se ne uvede redno gnojenje in druge melioracije, — ostane vprašanje paše v teh predelih nerešeno.

Da se to doseže, je treba ljudstvu pouka in dobrohotnega privatnega dela in pomoči poljedelskih oblasti, katero delo leži izven ministrstva.

Kar se tiče trditve glede postopanja podrejenega gozdnega osobja, sem ukrenil, da se trdote preprečijo. Moram pa obenem pripomniti, da po poročilu šumarske uprave v Boh. Bistrici zadnja tri leta ni bila niti ena kazen za gozdno škodo izvršena. Za vzdrževanje reda v gozdih in za čuvanje šumske škode pa je meni podrejeno gozdno osobje po zakonu odgovorno.

ZOBOZDRAVNIK - SPECIALIST

**M. U. DR. IVAN OBLAK**

Ljubljana, Stari trg št. 34

(nasproti šentjakobske dekljske šole) ORDINIRA od 8.—12. dopoldne in od 2.—5. popoldne. 3298

**V vsako hišo „Domoljuba“!**



## Tedenske novice.

d P. n. naročnikom! Vse cenjene naročnike, katerim smo v zadnji številki priložili položnice, tem potom nujno opozarjamo, da store takej svoje dolžnost in plačajo naročnino za II. polletje tekočega leta. Ako do prihodajit ne prejmemo naročnine, ustavimo nadaljnje dopušljanje »Domoljuba«. Časopis je predrag, da bi ga mogli dalje pošiljati brez plačila.

d Pucelj pobegnil. Poslanec Pucelj je pri glasovanju o vojnem zakonu, ki nalaga ljudstvu tako težka bremena, rajši pobegnil iz zbornice, kakor pa da bi glasoval proti zakonu. Zakaj Srbom in liberalcem se mara zameriti, slovenski samostojnejši ga bodo pa kljub temu volili, čeprav jim nad glavo bišo zapali.

d Liberalci so glasovali za vojni zakon, ki vsebuje naravnost krute določbe proti davkoplačevalcem. Toda ljudje bodo kljub temu naprej brali Jutro in Domovino. Kakor si kdo postelje, tako bo pa ležal.

Nameravani atentat na dr. Korošca. Kakšno divje sovrašтво morajo prestajati naši poslanci, ker tako odločno branijo koristi Slovenije in venomer zahtevajo avtonomijo, se vidi iz tega, da je bilo sklenjeno izvesti atentat na dr. Korošca, ki ga je treba ubiti, da bodo potem lažje Slovence še davili. Vest o atentatu je popolnoma verodostojna in jo imamo od najverodostojnejših virov. Ne ve se pa, če ima Orjuna svoje prste zraven, dasi belgrajske »Novosti« to trdijo.

d Šikaniranje županov od vojaške oblasti. Komanda celjskega vojnega okruha je dne 14. maja t. l., št. 11.560 izdala na županstva sledeči ukaz: Meseca julija se bo vršil popis živine, vozov in bicikeljnov itd. V spiske »A« se vpišejo tudi lastniki avtomobilov, motociklov in biciklov. Vsi ti lastniki morajo priti s svojimi vozili, z materijalom in orodjem na pregled. Za bicikle izpolnite spisek po priloženem vzorcu (ki obsega okrog 20 rubrik). V tem spisku naj občine izpolnijo vse rubrike. Končno pa pristavlja: za brezbriznost in nepravilnost pri opravljanju teh dolžnosti so občinski predstojniki odgovorni po »zakonu o ustroju vojske«. Po tistem zakonu se bodo tudi posestniki živine, vozov itd. kaznovali, če ne bodo v tem oziru svojih dolžnosti proti županu in vojni oblasti izpolnjevali. Komandant polkovnik Bor. Tosič. — Na podlagi tega strogega ukaza so se seveda županstva podvizala in sestavila spisek o v občini se nahajajočih bicikeljnov, ki so se morali natančno popisati. Nadalje je bilo treba vsakega s posebnim pozivom pozvati, da pripelje svoj bicikelj pred pregledno komisijo. Na ta poziv so se vsi odzvali in prišli s svojimi bicikeljnimi ob določen uri na pregled. Toda, ko pridejo pred komisijo, se je pa reklo: ne rabimo bicikeljnov, je še vozov in konj preveč, naj le gredo domov. Vsled tega so sedaj vsi ogorčeni nad županom, češ, saj ni treba bicikeljnov pripeljati, saj jih ne zahtevajo, ampak umislil si je to župan sam, samo da kmete in delavce brez potrebe goni okrog, da zapravljajo čas in denar.

Kaj takega si župani ne dopustimo, da bi bili vojaškim oblastem za orodje, s katerim bi se norce brili s slov. kmetom in delavcem. Ako nimajo para, da bi vsaj po be-raško plačali županom delo, ki ga imajo z vojaškimi ukazi in naredbami, tudi norce ni treba ž njimi briti. Gospode poslance SLS pa prosimo, da o tem v parlamentu interpellirajo pri vojnem ministru, da naj gospode pri vojaških komandah podučijo, da nismo slovenski župani nobeni sužnji, da bi se ž njimi delalo, kakor bi se jim poljubilo. — Župan od celjskega vojnega okrožja. (Opomba uredništva: Zahvalite se samostojnejšem in liberalcem, ki so glasovali za centralistično ustavo. V avtonomni Sloveniji bi bilo kaj takega sploh nemogoče.

d Pomoč glede pomanjkanja vode. Na pobudo posl. Škulja se pričinja obnavljati stara akcija, da se ozemlje od Roba, Velike Lašče, Dobropoljska dolina, Struge in Suha Krajina oskrbi z vodovodom. Kar se tiče oskrbe z vodo, je gotovo to najpotrebnejši vodovod v celi Sloveniji. Načrt je bil sprejet v deželnem zboru kranjskem, zagotovljena je bila podpora s strani države, baš je bilo na tem, da se počne graditi, a vojna je vse delo preprečila. Podrobni načrti so seveda vsi že zgotovljeni. Poslanec

Škulj je zainteresiral tudi centralno vlado. Pretekli teden si je ing. g. Sturm ogledal teren pri Ponikvah, kjer ljudstvo najbolj prosi kake vodne naprave. Če bi se delalo kaj v Ponikvah, bo seveda v konceptiji velikega vodovoda tako, da bodo v slučaju, da bi se oni veliki gradil, vse naprave v Ponikvah služile velikemu vodovodu. Ljudstvo se je znova dvignilo in treba bo, da se poklicani faktorji z vso silo dvignejo za izvršitev prekoristnega načrta. Jasno je, da bo v sedanji druginji nemogoče graditi naenkrat cel vodovod, a šlo bo po stopnjah, kar se bo od leta do leta nadaljevalo.

d Za vojake. Poslanec Brodar je posredoval pri vojnem ministru radi vojaških dopustov. Minister je izjavil, da je moral začasno žetvene dopuste ukiniti in to zbog konflikta z Bolgarsko. Sedaj pa se zopet ti dopusti dovoljujejo. Vse prošnje za delovne dopuste je treba kolekovati. Kolekovati ni treba le prošnji za oprostitev ali skrajšanja roka. — Toliko v pojasnilo, ker je bilo to pomotno javljeno v Domoljubu.

d Za mostove. Poslanec Brodar je urgiral v ministru gradjevin za podporo smleškemu savakemu mostu, ki je potreben nujne in temeljite poprave. Istotako tudi



PARNIK

## 66 "LEVIATHAN" 99

Najmodernejši, največji in najbolj luksuzni oceanski parnik

V tej čudoviti ladiji so utelešeni največji izumi znanosti, vse moči kapitala in uspehi iznajdbe. Nepri-merna udobnost v vseh razredih.

**Proo polovanje v New York 7. avgusta 1923,**

potem 28. 8., 18. 9., 8. 10., 29. 10. itd. vsake 3 tedne iz Southamptona — Cherbourga. Vse podrobnosti pove spodaj stoječ naslov.

**Bremen — New York**

Direktna zveza s krasnimi ameriškimi vladnimi parniki. Neprekosni po udobnosti, čistoči in po izborni oskrbi. Nagle in varne ladje!

„George Washington“ „President Fillmore“ „President Harding“  
„President Roosevelt“ „America“ „President Arthur“

Zahtevajte podrobna pojasnila in brodar, list 215.

Izborna prilika za prevažanje blaga

# UNITED STATES LINES

Generalno zastopstvo za Jugoslavijo:

**Belgrad, Palata Beogradske Zadrug.**

Podružnica: Zadruga zveza v Ljubljani.

za popravo mostu preko Kokre (podmestje) v Kranju. Minister je obljubil takojšnjo pomoč iz dvanajstinskih kreditov in se bo tako s popravo teh mostov še letos lahko pričelo.

d Vsak podjetnik, ki odpusti naenkrat več kot pet delavcev, jih mora prijaviti Borzi dela v Ljubljani, oz. Mariboru oz. Ptuj. Borza dela preskrbuje brezposelnim delo.

d 40 slovenskih Orlov se je odpeljalo v Pariz na veliko mednarodno katoliško telovadno slavnost, kjer se bodo vršile tudi mednarodne tekme. Orlom želimo veliko uspehov.

d Moč organizacije. Mornarji naših trgovskih ladij štrajkajo, ker imajo premalo plač. Lastniki ladij pa se ne udajo. Sedaj pa je mednarodna zveza morjev cellega sveta sklenila, da ne bodo naših ladij nikjer ne nakladali ne izlagali. Na ta način se bodo lastniki morali udati.

d Odkar vlada pri nas samostojno-liberalni centralizem, se je zemljiški davek povišal 24 krat. To se pravi: kdor je plačal leta 1919 n. pr. 5 K zemljiškega davka, ga bo moral sedaj 120 K. Naši poslanci so se za žive in mrtve borili zoper to, toda centralizem daje tako moč srbski večini, da je boj proti njej izredno težak. Kjo je še trezen človek, ki bi hotel biti pristaš samostojne ali liberalne stranke, ki sta obedve glasovali za centralizem in tako so povzročili nad slovenskim kmetom tako nesrečo?! Edina rešitev je vztrajnost, ki mora prej ali slej prinesiti avtonomijo.

d Odpust pridržanih vojakov. Kakor je znano, bi morali biti vojaki, ki so bili pozvani na orožne vaje, odpušteni 20. junija. V nekaterih garnizijah so pa te vojake pridržali. Na odločno intervencijo posl. Kugovnika (Jugosl. klub) je vojni minister odredil, da se morajo prizadeti vojaki takoj odpustiti.

d Proti duhovnikom. Pri glasovanju za uradniški zakon so srbski radikalni poslanci glasovali zoper pokojnino duhovnikom. Predlog je bil sprejet. Tako se samostojno-liberalni centralizem znaša nad duhovnikom, ker je ta vedno na strani ljudstva in se neustrašeno poteguje za njegove pravice. Slovenski duhovnik pa, če Bog da, kljub temu ne bo stradal.

d Smodnišnice na ljubljanskem polju še ne bodo odstranjene, ker finančni minister ne da denarja za nove zgradbe, za katere bi bilo treba tudi kupiti zemljišča. Pač pa so se najnevarnejša razstreliva prenesla iz smodnišnic tako, da menda ni neposredne nevarnosti.

d Velika eksplozija municijskega skladišča se je zgodila v nedeljo 15. julija v Kragujevcu. Veliko hiš je porušenih, granate so padale po ulicah in hišah, dim je objel celo mesto. Ljudstvo je bežalo. Človeških žrtev ni bilo. Za Bitoljem Kragujevac, za Kragujevcem — Ljubljana?

d F. R. —č. Pri predzadnjih volitvah ste volili samostojneže, ki so nas potem v Belgradu prodali centralizmu. Zdaj vsaj čutite, da ene volitve lahko napravijo tako ogromno škodo ljudstvu, da je potem pet drugih volitev ne more popraviti. Belgrajski mogotci so nas tudi po zaslugi slovenskih liberalcev in samostojnežev, ki so glasovali za centralizem, trdno dobili v svo-

je krepilje in sedaj nas ne izpuste, ker jim predobro nese. Ta samostojno-liberalni centralizem nam je tudi naložil te neznosne davke, ki so sedaj povišani. Naši poslanci so vse storili, da so zbili, kar je bilo mogoče; toda srbskih poslancev je petkrat več in radiča ni v Belgradu. Tako bo boj za avtonomijo še naprej trajal do končne zmage; če pa hočete, da ostane slovenski kmet za večno suženj centralizma, pa prihodnjic zopet volite samostojneže ali liberalce.

d Nova iznajdba velike gospodarske vrednosti. Patentni urad v Belgradu je izdal Slovincu g. Rado Nipiču, obrtniku v Mariboru, patent na njegov izum »Toplodar«. Aparat ima to prednost, da se napelje od štedilnika skozi zid v sosedno sobo, katero aparat sam popolnoma segreje, ne da porabi pri tem sploh kaj kuriva. Topli plini grede iz štedilnika po cevi v aparat, ki potem oddaja ohlajeni dim v dimnik. Štedilnik sam prištedi s tem polovico kurjave, ker ogenj in toplota ne gresta naravnost v dimnik, sosedna soba pa se prijetno in popolnoma zadostno segreje. Tudi se toplo dar lahko namesti v vsaki sobi s tem, da se priklopi k peči sosedne sobe, tako da ena peč potom tega aparata popolnoma razgreje obe sobi. Aparat ne zavzema velikega prostora ter se montira na steno, je higienska naprava, ki se z lahkoto čisti in je za zimske mesece prava dobrota, ker prištedi ogromno denarja. V poletnih mesecih se aparat enostavno zapre, in je v okras vsaki sobi. Zanimivo je, da je v Mariboru, kjer je razstavil in demonstriral g. Nipič, naročenih in postavljenih že nad 90 aparatov, kojih lastniki se zelo pohvalno izražajo o vrednosti te iznajdbe, ki se bo vsled praktičnosti razširila gotovo po vsej državi.

d V Ameriko se je izselilo v mesecu maju l. l. 540 Jugoslovanov, izmed teh samo 5 Slovencev. Poljedelcev 220. Velika večina je odšla v Argentinijo (316).

d V Marijinem domu v Kočevju je privatna dekliška meščanska- in ljudska šola s pravico javnosti pod vodstvom sester sv. Vincencija Pavejskega. Šola je združen internat — dekliško vzgojevališče, kjer dobe deklice popolno oskrbo in dobro krščansko vzgojo. Poleg obveznih predmetov v šoli se poučuje na zavodu nemščina, francoščina in tudi godba. Natančnejša pojasnila daje vodstvo Marijinega doma, Kočevje, Slovenija.

Blagoslovitev Društvenega doma v Cerkljah ob Krki. Ob pol 9. zvečer podoknica prevz. g. škofu (peveci in šentjernejska godba). V nedeljo 22. julija ob 3. uri zjutraj budnica, ob 9. sprejem gostov. — Ob pol 10. sveta maša in cerkven govor (poje pevsko društvo »Ljubljana«). — Po sveti maši blagoslovitev Doma in tabor. — Ob pol 2. litanije. — Ob 2. pevski koncert »Ljubljane« in dolenskih zborov. — Ob 4. telovadba, prosta zabava; srečolov, šaljiva pošta, ribolov, šopki, turška kava, tobakar-ni, pecivo. — Toplo kosilo se bode dobilo istotam.

d V nedeljo 22. julija ob 3. uri popoldne priredi godba Mladinskega doma na Kodeljevem koncert v dvorani Društvenega doma v Sostrem. Med prvim in drugim delom koncerta se bo vprizoriha burka »Dva gluhca«. Po koncertu prosta zabava v gostilni pri Kovaču. Vstopnice: sedeži I. vrste 6 D, II. vrste 5 Din, stojnice 3 Din.

d Trije duhovniki in en bogoslovec utonili. Prejšnji teden zvečer so se vračali župnik iz Brezna Franc Volčič, župnik od sv. Trojice pri Halozah Janez Baznik, novomašnik Rudolf Ribič in bogoslovec Jožef Držičnik na svoje domove. Namesto ovin-ka čez most na Dravi so poklicali brodarja, da jih prepelje s čolnom. Na sredi pa se je utrgala vrvi, ki je držala čoln na žici, deroča Drava je z veliko silo nesla čoln naprej in ga z vso močjo butila ob neko pečino, kjer se je razbil. Razen brodarja, ki se je rešil, so vsi štirje utonili in še sedaj trupel niso našli razen enega.

d Smrtna nesreča. — Dragi Domoljub! Prosimo Te, če imaš malo prostorčka, da sporočiš žalostno novico, ki se je zgodila 11. julija v Belgradu pri 6. četi kraljeve garde. Neki vojak je čistil revolver in se igral z njim. A nenadoma mu spodleti roka in revolver počil. Sebi je prestrelil roko, nesrečnemu Petru D e m š a t j u pa je šla krogla v srce in se je takoj zgrudil mrtev na tla. Nesrečni Peter je bil doma iz vasi Studeno v Selški dolini na Gorenjskem. Bil je vseskozi vesel in pošten mladenič in vnet član orlovske organizacije. Za njim žalujejo vsi njegovi prijatelji Slovenci, posebno pa mi

## „Ah, te bolečine!“

Maio Fellerjevega pravega Elzafluida — in proč so bolečine.



Drgnenje s Fellerjevim Elzafluidom je prava dobrota za vsi Umivanje s Fellerjevim Elzafluidom jači mišičevje in živce! Deluje antiseptično in osvežujoče! Prežene nahod in naredi neobčutiljivega proti mrzlemu zraku! Za oči in ušesa! Zobe in glavo! Za vrat in usta! Za hrbet in ude! Za celo telo izvrstno hišno sredstvo in kosmetikum. Fellerjev Elzafluid je veliko močnejši in izdatnejši kakor francosko žganje.

En poskus zadestuje, da tudi Vi rešete:

**TO JE NAJBOLJŠE.  
KAR SEM KEDAJ OKUŠAL!**

V vseh dotičnih postovalnicah zahtevajte samo pravi Elzafluid od lekarnarja Feller. Pri naravnih naročilih stane s pakovanjem in poštnino če se pošlje denar naprej ali pa po povzetju:

3 dvojnate ali	1 specialna steklenica	24 Din
12 dvojnate „	4 specialne steklenice	84 Din
24 dvojnate „	8 specialnih steklenic	146 Din
36 dvojnate „	12 specialnih steklenic	208 Din

KOT PRIMOT: Elza-obliž zoper kurja ožesa 2 Din in 3 Din; Elza-mentolni črtniki 4 Din; Elza-posipalni prašek 3 Din; Elza-ribje olje 20 Din; Elza-voda za usta 12 Din; Elza-kolonska voda 15 Din; Elza-šumski miris za sobo 15 Din; Glycerin 4 Din in 15 Din; Lysol, Lysoform 12 Din; Kitajski čaj ob 1 Din dalje; originalno Radikum francosko žganje 13 Din (velika steklenica); Elza-mrčesni prašek 7 Din; strup za podgane in miši 7 Din. — Za primot se pakovanje in poštnina posebej računa.

Na te cene se računa sedaj še 5% doplačila. Adresirati natančno: Eugen V. Feller, lekarnar, Stubica Donja, Elzatrž št. 16, Hrvatsko.







»Mnogo boljši ni kakor brlog.« Nežlica je ihtela v vlogi nesrečne grofice:

»O, preljubi sinek, koliko moraš po nedolžnem prestajati!«

»Da,« je mrmrala Reza, »po nedolžnem.« Ozrla se je po sobi in videč, da ni Anžeta, je jeknila:

»Tako so ustvarjeni, da imajo frakelj v prsih, mesto srca...«

Daleč nekje so se oglasili zvonovi, vabeči k zornicam. Bilo je jutro dneva, čigar večer je svet...

Anže je stal sredi sobe in žena je rekla:

»Frakelj imaš v prsih mesto srca!« Stopli je omahovaje k njej in zasikal:

»Kaj? kaj si rekla?«

Težka ji je padla pijančeva roka v obraz, da jo je zaskalelo. In vendar se je samo nasmehnila. Kaj je bila ta bolečina v primeri z bolečino matere, ki ni več upala, da njeno zadnje dete okreva...

## Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje!

### Ljudska posojilnica

v Ljubljani, Miklošičeva cesta št. 6 (tik za frančiškansko cerkvijo)

obrestuje hranilne vloge in vloge v tekočem računu po

**5%**

brez odbitka rentnega in invalidnega davka.

Ljudska posojilnica v Ljubljani je največja slovenska posojilnica. Koncem decembra 1922 je imela nad 116 milijonov kron hranilnih vlog in nad 1.100.000 — kron rezervnih skladov. — Posojila se dovoljujejo na osebni kredit (proti menici), na hipoteke in v tekočem računu.

## Voliču ob košnji.

Voliček, kaj gledaš debelo? Poskoči živahno, veselo! Na travnikih kruh ti zori; Nebo tudi zate skrbi.

O, koliko cvetja in trave! Dovolj bo sena in otave. — Seveda, ti tega ne veš, odkod je, kar slastno poješ.

Udarce pač bridko občutiš, a niti od daleč ne slutiš, kdo travnike je obsejal, da lažje boš vozil, oral.

Glej, Stvarnik je rekel pomladi: »Zelenja prinesi livadi!« In prišla je gorka pomlad na zemljo saditi in sejati.

Nato je razžaril poletje, da trava usahne in cvetje; ustvaril je pridne roke, ki zate marljivo skrbe.

Hi, sivec, ti nimaš razuma, a koscec je bistrega uma; ob zarji že brusi kosó in spravlja dišeče seno.

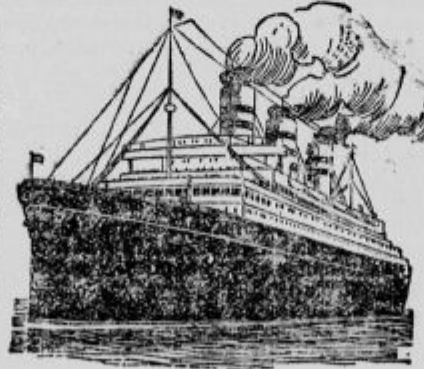
Limbarski.

## Preklic.

Podpisani preklicujem, kar sem govoril razkaljivega proti Jožetu Erjavcu, šupanu v Dragi in proti njegovi ženi Ivanji. — Vlišnja gora, dne. 15. julija 1925. — Matija Porušek, kovaški mojster.

## Naprodaj je hiša s kovačnico

priljubljena za vsako obrt bodisi za GOSTILNO ali TRGOVINO. Je v dobrem stanu, v prijazn. kraju ob kamniški železnici, četrt ure oddaljena od železniške postaje. Obstoji iz 3 sob, kuhinje, kleti, hleva, vse obokano. Dalje pod, šupa, drvarnica, svinjak in 8 njive v izmeri nad 9000 m<sup>2</sup>, 4 parcele gozda, pribl. 8000 m<sup>2</sup> in ob hiši nekoliko sadnega vrta. Najnižja cena je Din 160.000. — Ker je cena zelo ugodna, se bode oziralo samo na resne kupce. Cenj. ponudbe pod »Nikoli več tako ugodne prilike 4114« na upravo »Domoljubac«.



## HOLLAND-AMERIKA LINIJA

### Rotterdam - New York

Generalno zastopstvo za kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev Hrvatska banka za promet s nekretninama d. d.

Zagreb, Zrinjski trg 8.

Odprava potnikov I., II. III. razreda za Severno Ameriko in Kanado z ogromnimi, najmoderniji brzovoznimi parobrodi. Potovanje po odprtem morju 3 do 7 dni. Najugodnejša sigurna in brza vožnja.

Izvrstna kuhinja. Vsak teden jedca parobrod. Potniki tretjega razreda imajo posebne kabine z uzorno čistostjo.

Vsestranska pojasnila daje brzo in brezplačno:

**Holland-Amerika Linija**

Podružnica: Ljubljana, Dunajska c. 21.

Nosite **Dalina**

**kaučuk petel!** **kaučuk potplate!**

Boljšo in cenejše od kat usnje. **Elastična hoja, varstvo proti vlaži.**

Na veliko in malo!

Priporočamo

najboljše šivalne stroje Gritzner

za rodbinsko in obrtno rabo, potrebščine za šivilje, krojače in čevljarje. — Edino pri:

Josip Peteline, Ljubljana, Sv. Petra nasip št. 7.



## Miši-podgane

stenice-ščurki in vsa golažen mora poginuti ako porabljaate moja najbolja pr izkuš. in splošno hvaljena sredstva kot: proti poljsk in hišnim mišim 28 K, za podgane 28 K, za ščurke 30 K, za stenice 28 K, uničev. moljev 10 in 20 K, proti mrčes. 10 in 20 K, mazilo proti ušem pri ljudeh in pri živini 10 K, za uši v obleki in perilu 10 in 20 K, tinkt. proti mrčesu na sadju in na zelenj. 10 in 20 K, proti mravljam 10 in 20 K. Preprod. popust. Pošilja po povzetju Zavod za ekspanz M. JONKER, Petrinjska ul. 3, ZAGREB 1.

Oblačilno blago prodaja

## najceneje

manufakturna trgovina

## JOS. STOPAR

Ljubljana

Dunajska cesta št. 21.



## Tvrdba F. Rajdiga sin

prilporeča vsakovrstne lepe omare (kostne) z ladelet in tudi visoke iz trdega in mehkega lesa, postelje, omare, stole, modroce; sploh vse pohištvene dele dobili edino le

v Ljubljani, na Sv. Petra cesti 17.

## And. Jakil tovar. kož in čevljev d. d., KARLOVAC

Prodajalna Ljubljana, Poljanska cesta št. 13.

Bogato skladišče moških, ženskih in otroških čevljev iz telečega boksa v vseh barvah, govejega boksa in rjave kravine.

Solidno delo! Znižane cene!

## Kmečki posestniki!

Pri prodaji ali nakupu posestev boste imeli **najboljši uspeh** če se obrnete pri prodaji ali nakupu istih na

„POSEST“

obl. konc. realitetna pisarna LJUBLJANA, Poljanska cesta 12 NAPRODAJ in v ZAMENJAVO veliko kmečkih posestev, gozdov, vinogradov, mlinov in šag.

**PREKLIC.** Podpisani preključeva žaljive besede, katere so se govorile o Franc KRISTANU iz jih izjavljava za neresnične. **MARIJA in REZA SERSEN.**

### KROJASKEGA VAJENCA

in spretnega POMOČNIKA za veliko delo sprejemem takoj. — **ALOJZIJ SIMNOVEC,** Pred škofijo štev. 3, Ljubljana. 4283

### Najboljša KOLESA,

PNEUMATIKO in vse dele koles nudi po originalnih cenah zastopstvo tvrdke J. Gorec M. R. FLEVEL, PRESKA pri Medvodah. 4206

### GOBE, KUMNO

in druga semena, LIPOVO CVETJE in druga zelilšča plačuje najboljšo **M. GERŠAK & CO.,** Ljubljana, Kongresni trg 10. 4215

**PREKLIC.** Izjavljam, da nisem plačnica za dolgove, ki bi jih delal moj sin KAREL, bodisi v denarju ali blagu. — **TEREZIJA ARKO,** Ravnidol, p. Sodražica. 4210

**Žično vzpenjačo** sistema BLEICHERT, 1500 m dolgo, z 72 vozički, popolnoma novo in kompletno proda poceni eks. firma **A. Gubert,** Innsbruck, Erlerstrasse 11.

**Prodajam POSESTVO:** 2 orala z novo zidano hišo, stanovanje takoj na razpolago, za 45.000 Din. — Vpraša se: **Gor. Poljčane 67, p. Poljčane, Štajersko**

### Iščem dva HLAPCA

zanesljiva in trezna, h KONJEM. Plača po dogovoru. **FRANJO ŠVIGELJ,** Breg, p. Borovnica.

**PRODAM V LJUBLJANI** galanterijsko in manufakturno blago, tudi **PULT** in **STELAŽO.** Naslov pri upravi «Domoljuba» pod štev. 4173.

Preteklo leto na sejmu pri Sv. Ani pri Krškem so kmetje pridno kupovali usnje na stojnici **FRAN PERKOTA,** samo Miha Potrata se je spuntal, zato mu pa že 9 mesecev kukajo prsti iz čevljev. Zato naj vsak, kdor hoče svojo družino dobro obuti

### kupi usnje na sejmu

v Semiču, pri Sv. Ani pri Leskovcu, v Cerkljicah, Kočevju in Toplicah

### na stojnici Franc Perko.

POZOR!

### Pred nakupom POHIŠTVA

si oglejte našo veliko zalogo spalnih oprav, jedilnic, kuhinj, foteljev, otoman, divanov, klubovih garnitur, žimnic, blazin itd. — Prepričali se boste o ličnosti in solidnosti naših izdelkov ter boste prihranili mnogo denarja. — Zahtevajte cenik! — **ERMAN & ARHAR,** mizarstvo, ŠT. VID nad

Ljubljano štev. 4. 1914

### Kumno, janež, rdečo deteljo,

semensko AJDO, lipovo CVETJE, suhe GOBE itd. plačuje najboljšo **SEVER & KOMP.,** LJUBLJANA, Wolfova ulica 12. 3633

### «L'UNION»

**FRANCOSKA ZAVAROVALNA DRUŽBA** v PARIZU, osnovana L 1828. — Skupna glavica znaša 400 milijonov frankov. — Prevzema vse vrste požarna in življenska zavarovanja — Pojasnila dajejo brezplačno vsi krajevni zastopniki in GENERALNO ZASTOPSTVO ZA SLOVENIJO «MEXIDA», d. z. o. z., Ljubljana, Sv. Petra cesta štev. 33.

### AGILNE ZASTOPNIKE

sprejemamo pod ugodnimi pogoji

Trezen in oženjen **cerkvenik in organist** DOBI SLUŽBO v župniji, ki je 2 uri oddaljena od vlaka in leži v okr. glavar. ljubljanske okolice. Plača, deloma v biri, deloma v travnikih in njivah je dobra, letos cenjena nad 50.000 kron. Poleg tega prosto stanovanje in drva. — Rokodelci imajo prednost. — Prošnje na upravo Domoljuba pod šifro: «TREZEN ORGANIST 4112».

### Različno SADJE in vse vrste JAGOD

(maline, robidnice, borovnice, brusnice in rudeče jagode) kupi vsako množino **KONZERVNA TOVARNA NA VRHNIKI.** — **NAKUPOVALCI** se iščejo, oziroma naj stavijo ponudbe. 3685

**MASTIN** primešaj v krmo, angleški krmilni prašek za živino, po pošti 5 zamotkov po 1 kg za 36 Din. Glasom ukaza dež. vlade v Ljubljani smejo prodajati Mastin lekarňari, trgovci, kramarji, kmetijske in konsumne zadržge. — Dalje od teh zahtevajte:

**SLADIN** hrana za dojenčke, za otroke. Krepek zajutrek za odrasle, daje bolnikom kri, moč, zdravje. Z njegovo uporabo se prihrani mleka in sladkorja. To dokazuje na tisoče zahvalnih pisem. Po pošti 5 zamotkov po 1 kg 60 Din.

**GARJE** kraste, lišaje odstranjuje pri človeku in živalih Naftol-mazilo, ki je brez duha in ne maže perila. — 1 lonček za eno osebo po pošti 7 Din. pri

**TRNKOCI,** lekarna, Ljubljana, Slovenija SHS.

Izmed **NAJLEPŠIH MOLITVENIKOV** in **NAJCENEJŠIH** je **DR. ZDEBARJEVO** «Navodilo na pravo pobožnost do Matere božje». V knjižici sta 2 sv. mali. Cena vez. izvodu 6 Din, po pošti 1 Din več. Dobi se pri «Nižmanuc, v Novi Založbi, «Sloga» na Poljanskem nasipu 10 v Ljubljani in v drugih knjigarnah. Kdor naroči vsaj 10 izvodov, dobi 15 odstotkov popusta.

PRIZNANO NAJBOLJŠE

### »PEKLENSKE KOSE«

(HÖLLESENSEN) priporoča založnik in samo prodaja te znamke za Jugoslavijo, tvrdka: **F. ŠKRABAR, VIŠNJA GORA.** — Preprodajalcom ugodne cene! 1751

KUPIMO vsako množino

### starega svinca.

PUŠKARNA v KRANJU.

### Kunstek & Pleterski

LJUBLJANA — VODNIKOV TRG 3

priporoča svojo veliko zalogo

### usnja in čevljar-skih potrebščin

na drobno in debelo.

## Prometni zavod za premog

d. d.

### v Ljubljani

prodaja

### iz slovenskih premogovnikov velenjski, šentjanški in trboveljski premog

vseh kakovosti, v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov za domačo uporabo kakor tudi za industrijska podjetja in razpečava na debelo

### inozemski premog in koks vsake vrste in vsakega izvora

ter priporoča posebno

### I<sup>a</sup> čehoslovaški in angleški koks za livarne in domačo uporabo, kovaški premog, črni premog in brikete.

Naslov: Prometni zavod za premog, d. d. centrala v Ljubljani, Miklošičeva c.15/11. Podružnica v Novem Sadu (Bačka).

## Perutnino

KOKOSI, PIŠCANCE, RACE — KUPUJE po najvišjih dnevnih cenah vsako SREDO in SOBOTO I. SLAMIC, Glince 213.

## Pozor mlinarji!

Pristno in svežo ŠVICARSKO SVILO prvovrstne anamke „Albert Wydler“, 24 in 32 cm široka volnena SITA, pocinjeno ŽIČNO TKANINO, garantirano mlinsko KAMENJE za belo, zmesno in črno meljavo, gurte, peharčke, vijake itd. priporoča Specialna trgovina za mlinske potrebščine

### ČADEŽ & BRCAR

Ljubljana, Kolodvorska ulica 35.

— ZAHTEVAJTE CENIKE IN PONUDBO! —



„Satan“ najnovjša iznajdba namesto klepanja in brušenja kos.

Satan D 60

Kot najboljša svetovna kosa je „Gorenjska kosa“ zato zahtevajte in rabite samo to.

Dobi se pri:

**IVAN SAVNIK, Kranj, Gorenjsko.**

## KONJE za klanje

KUPUJE po najvišjih dnevnih cenah RUDOLF PUŠNIK, konjski mesar, RIMSKA cesta 19, Ljubljana. 4224

## Opekarna Prevoje!

Cenj. občinstvu se naznanja, da je otvorjena NOVA OPEKARNA na PREVOJAH. — Dobi se v poljubnih množinah vsakovrstna ročna OPEKA. — Dobavlja se tudi franco vagon Domžale po najnižji konkurenčni ceni. — Solidno blago, nizke cene. — CERAR MARTIN, opekarna, PREVOJE, p. Lukovica. 4248

**Resna ženitna ponudba.** Mladič, 25 let star, z nekaj premoženja, se želi seznaniti v svrhu ženitve z gospodično od 20 do 32 let, ki bi imela malo posestvo ob vodi, pripravno za strojarsko obrt. Tudi vdove brez otrok niso izključene. — Le resne ponudbe, če mogoče s sliko, na upravo „Domoljuba“ pod „STROJAR“.

## Kuharice, pozor!

V najem se odda brezplačno kompletna kuhinja s 60 stalnimi abonenti v Ljubljani. Kuharica ali gospodinja z zadostno prakso in primernim jantvom, ki bi bila pripravljena sprejeti oskrbo na svoj račun, naj vloži pismeno ponudbo pri upravi „Domoljuba“ pod: „KUHARICA“.

## OBVESTILO.

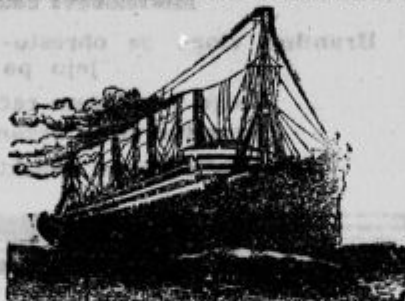
GRAND HOTEL „UNION“ V LJUBLJANI vljudno naznanja, da je otvoril v NOVEM MESTU svojo podružnico pod imenom

### HOTEL IN RESTAVRACIJA „UNION“

(preje „HOTEL pri POŠTI“ Jakob Paušič) pod vodstvom g. Jakoba Korent-a, bivšega zelo priljubljenega gostilničarja „NARODNEGA DOMA“ v Velikovem (za časa plebiscita) in „CITALNICE“ v Metilki. Na razpolago so snažne in lepo opremljene hotelske sobe po zmerni ceni, izborna vina in najokusnejše pripravljena jedila po najnižjih cenah. Vsi prostori so na novo zelo okusno adaptirani. Hotel se nahaja najbližje kolodvoru poleg kavarne „CENTRAL“.

Za mnogobrojni obisk se priporoča

vedstvo.



**Hamburg Amerika Linija**  
in  
**United American Lines Inc.**

Filijalka  
**Simon Kmetec, Ljubljana**

Kolodvorska ulica št. 26.

Sprejema potnike v južno in severno Ameriko, izdaja točna pojasnila in prodaja vozne listke

Odhod iz Ljubljane vsak teden

Glavno zastopstvo za Jugoslavijo  
**J. G. Drašković, Zagreb**

„B“ Cesta pri državnem kolodvoru

Podružnice:

Beograd: Balkanska ulica 25.

Sušak: Jovo Gj. Ivošević Karolinska cesta 160.

Split: Ante Buić, Dioklecijanova obala 13.

Graž: Ivo Lovričević.

Bitolj: Gjorgje J. Dimitrijević & Komp. Bulevard Kralja Aleksandra 187.

Vel. Bečkerek: Dušan Lj. Mihajlović, Trg Kralja Petra 4.

Potnike do Hamburga spremlja družbeni uradnik.



**BERSON**

gumijevе pete in gumijevi podplati

so se pocenili!

## Zadružna gospodarska banka d. d.

Telefon št. 57.

Ljubljana, Miklošičeva cesta 10

Telefon št. 57.

v lastni palači (vis à vis hotela „Union“).

**Kapital in rezerve skupno nad K 60,000.000**

Podružnice: Djakovo, Maribor, Sarajevo, Sombor, Split, Šibenik. Ekspozitura: Bled. Interesna skupnost z Gospodarsko banko d. d. v Novem Sadu.

Daje trgovske kredite, eskomptira menice, lombardira vrednostne papirje, kupuje in prodaja tuje valute in devize, sprejema vloge v tekočem računu in na vložne knjižice ter preskrbuje vse bančne in borzne transakcije pod najugodnejšimi pogoji. Pooblaščen prodajalec srečk Državne razredne loterije.



Poroč. prstani  
Double verižice  
Stenske ure  
Budilke  
Žepne ure  
Uhani

Najstarejša trgovina ur, zlatarne in  
srebrnice **F. ČUDEN**  
LJUBLJANA 22, Prešernova 1

## Cement, opeka in premog

vsaka množina po znižanih cenah na razpologo.  
**H. Petrič**, Ljubljana, Dunajska c. 33.,  
skladišče „Balkan“, Telefon inter. 366.

Manufakturna trgovina  
**MARIJA ROGELJ - Ljubljana**  
Sv. Petra cesta št. 38

vljudno NAZNANJA, da

**se je preselila v  
Lingarjevo ulico 4**

nasprotni trgovine »ČESNIK« ter  
se PRIPOROČA še nadalje za  
obilen obisk. — Blago dobro —  
Cene nizke. 4014

## Združene opekarne d. d. Ljubljana

nudijo v poljubnih množinah

# Zarezane strešnike

model „A“ in model „D“ (utorni crep), najpriprostejše,  
najtrpežnejše in najcenejše kritje streh sedanosti, dalje

## zidno opeko.

Na željo pošljemo popis in ponudbe. Spretni zastopniki se sprejmejo.

Popolnoma varno naložite svoj denar v

## VZAJEMNI POSOJILNICI V LJUBLJANI

F. Z. Z. D. Z.

sedaj poleg nunske cerkve, poleti 1. 1923 v svoji lastni palači ob  
Miklošičevi cesti poleg hotela »Union«.

Hranilne vloge se obrestu- **6%** brez odbitka rentnega in in-  
jejo po validskega davka.

Vloge v tekočem računu se obrestuje po **5 ½ %**.

Hranilne vloge vezane na dobo pol leta po **6 ½ %**.

Večji vezani zneski se obrestujejo po dogovoru.

# Ljudska posojilnica v Ljubljani

(v lastni hiši tik za frančiškansko cerkvijo)

obrestuje vloge brez odbitka po



# 5%



Stanje hranilnih vlog nad 120,000.000.— kron.  
Stanje rezervnih zakladov nad 1,100.000.— kron.